

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 199/2010-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. mája 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Mesta Ž., Ž., zastúpeného advokátkou Mgr. M. K., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Žilina sp. zn. 13 C/292/2007 z 12. marca 2009 a rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5 Co/167/2009 zo 17. septembra 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mesta Ž. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. marca 2010 doručená sťažnosť Mesta Ž. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 13 C/292/2007 z 12. marca 2009 a rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co/167/2009 zo 17. septembra 2009 .

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa domáhal na okresnom súde „*určenia neplatnosti právneho úkonu - kúpnej zmluvy z 19. januára 2004*“.

Následne sťažovateľ 29. júla 2008 navrhol, aby okresný súd pripustil zmenu žalobného petitu o „*určenie vlastníckeho práva*“ k nehnuteľnostiam. Okresný súd pripustil zmenu žaloby 13. októbra 2008 a rozsudkom z 12. marca 2009 zamietol jeho návrh na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam.

Proti tomuto rozhodnutiu okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie. Krajský súd rozhodnutie okresného súdu potvrdil, avšak rozhodol o odvolaní bez nariadenia pojednávania, čím malo dôjsť k porušeniu ustanovenia § 214 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), ale aj k porušeniu „*základného práva sťažovateľa na verejné prerokovanie veci a v jeho prítomnosti*“ podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 46 ods. 1 ústavy. Súčasne nezákonný postup krajského súdu zakladal aj „*dôvod dovolania podľa § 237 písm. f) OSP*“.

Sťažovateľ preto 11. februára 2010 podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), pričom uviedol, že dosiaľ nemá vedomosť o tom, či o jeho dovolaní už bolo najvyšším súdom rozhodnuté.

Ďalšími skutočnosťami, ktoré mali mať podľa sťažovateľa za následok porušenie jeho základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, boli tie, že krajský súd „*arbitrárne rozhodol o návrhu sťažovateľa tým, že svoje skutkové zistenia a právne závery riadne neodôvodnil*“, a to, že sa odvolací súd „*žiadnym spôsobom nereagoval k obsahu žiadosti sťažovateľa o nariadenie pojednávania zo dňa 4. júna 2009 (ku konkrétnym okolnostiam dôležitého verejného*

záujmu)...“, ďalej sa nevysporiadal s návrhom sťažovateľa *„na pripustenie dovolania a jeho argumentmi“*, nevykonal ním navrhované dôkazy a tiež vec *„nesprávne právne posúdil“*.

Okrem týchto skutočností sťažovateľ tvrdí, že došlo k porušeniu jeho základného práva na *„nezávislé a nestranné konanie a rozhodovanie súdu v dôsledku rozhodovania a konania vylúčeným sudcami“*. V sťažnosti pritom poukazuje na bližšie dôvody, v čom vidí zaujatosť konajúcich zákonných sudcov okresného súdu a krajského súdu. Na záver však k tomu uvádza, že *„nemal skoršiu vedomosť, ako po doručení napadaného rozsudku odvolacieho súdu, o dôvodoch zaujatosti sudkyňi na prvom stupni..., ako ani o dôvodoch zaujatosti sudcov na Krajskom súde..., preto námietku uplatnil až v dovolaní a v tejto ústavnej sťažnosti“*.

Sťažovateľ v závere v prvom alternatívnom petite navrhuje, aby ústavný súd rozhodol takto:

„1. Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 5 Co/167/2009-800 zo dňa 17. septembra 2009 a rozsudkom Okresného súdu Žilina č. k. 13 C/292/2007-708 zo dňa 12. marca 2009 porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 5 Co/167/2009-800 zo dňa 17. septembra 2009 a rozsudok Okresného súdu Žilina č. k. 13 C/292/2007-708 zo dňa 12. marca 2009 sa zrušuje a vec sa Okresnému súdu Žilina vracia na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Žiline je povinný do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zaplatiť finančné zadostučinenie sťažovateľovi vo výške 33.000,- eur (slovom tridsaťtritisíc eur) na účet právneho zástupcu sťažovateľa.

4. Krajský súd v Žiline je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jeho právnej zástupkyne.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých

orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ proti namietanému rozhodnutiu okresného súdu sp. zn. 13 C/292/2007 z 12. marca 2009 podal riadny opravný prostriedok - odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd. Ústavný súd preto vychádzajúc z uvedeného princípu subsidiarity konštatoval, že nemá právomoc na konanie o tej časti sťažnosti, v ktorej sa namieta porušenie práv sťažovateľa predmetným rozsudkom okresného súdu. Z tohto dôvodu sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci.

Tú časť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta rozsudok krajského súdu sp. zn. 5 Co/167/2009 zo 17. septembra 2009 a jeho nezákonný postup z viacerých dôvodov, ústavný súd odmietol pre jej neprípustnosť podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd zistil, že v danom prípade sťažovateľ podal 11. februára 2010 dovolanie proti namietanému rozhodnutiu krajského súdu z tvrdeného dôvodu [podľa § 237 písm. f) OSP, ale i § 237 písm. g) OSP], preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa má najprv a predovšetkým najvyšší súd ako súd dovolací (k podobným

záverom už ústavný súd dospel vo veciach napr. m. m. III. ÚS 26/09, III. ÚS 109/2010, III. ÚS 114/2010).

Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ svoje námietky uplatnil aj v sťažnosti podanej ústavnému súdu, ako aj v dovolaní podanom najvyššiemu súdu, pričom v čase rozhodovania ústavného súdu nie je dovolacie konanie skončené, musela byť sťažnosť odmietnutá pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie namieta, bude vo vzťahu ku krajskému súdu rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací. Súbežné podanie dovolania a sťažnosti na ústavnom súde navodzuje situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity síce vylučuje právomoc ústavného súdu, ale iba v čase do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje.

Ústavný súd preto zaujal názor (podobne napr. I. ÚS 358/09, III. ÚS 114/2010), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti na ústavnom súde je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní.

Sťažovateľ tiež v sťažnosti sám uvádza, že využil možnosť podania tohto mimoriadneho opravného prostriedku, iba „z dôvodu opatrnosti, aby nedošlo k uplynutiu lehoty na jej podanie pre neprípustnosť podaného dovolania sťažovateľom“.

Ústavný súd sa však v daných okolnostiach musel zaoberať aj úvahou, aké dôsledky bude mať pre sťažovateľa prípadné posúdenie dovolania najvyšším súdom ako dovolania neprípustného. Pre tento prípad ústavný súd, majúci na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, konštatuje, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní bude sťažovateľovi lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému

rozhodnutiu krajského súdu (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99 a jeho body 51, 53, 54).

A contrario potom platí, že v prípade vecného posúdenia a rozhodnutia najvyšším súdom o dovolaní bude mať sťažovateľ k dispozícii už iba podanie sťažnosti ústavnému súdu, čo sa týka tohto rozhodnutia, za obvyklých podmienok.

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2010